

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
MIENIA PRZEDSIĘBIORSTW**

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia mienia przedsiębiorstw zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (DZ. U. 2015 r., poz. 1844). z późn. zm.).

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	Postanowienia ogólne: § 1 ust. 4 Definicje: § 2 Przedmiot i miejsce ubezpieczenia: § 3 Zakres ubezpieczenia: § 4 Umowa ubezpieczenia: § 6 Zakres czasowy odpowiedzialności: § 7 Początek i koniec odpowiedzialności § 7 Wypłata odszkodowania: § 19 Prawa i obowiązki Ubezpieczającego: § 14 ust. 3-5 Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia: § 7 Załącznik nr 1 do OWU: Klauzula_01: ust. 1 -3 Klauzula_02: ust. 1- 4 Klauzula_03: ust. 1- 3 Klauzula_04: ust. 1 Klauzula_05: ust. 1- 4 Klauzula_06: ust. 1- 2 Klauzula_07: ust. 1- 4 Klauzula_08: ust. 1- 2 Klauzula_09: ust. 1- 2 Klauzula_10: ust. 1 Klauzula_11: ust. 1 Klauzula_12: ust. 1- 3 Klauzula_13: ust. 1- 4
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Postanowienia ogólne: § 1 ust. 4 Definicje: § 2 Przedmiot i zakres ubezpieczenia: § 3 Zakres czasowy odpowiedzialności § 7 Wyłączenia odpowiedzialności: § 5 Suma ubezpieczenia: § 10 Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia: §7 Prawa i obowiązki Ubezpieczającego: § 14 ust. 6 i ust. 8 Postępowanie w przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego: Załącznik nr 1 do OWU: Klauzula_01: ust. 3-4 Klauzula_02: ust. 4-5 Klauzula_03: ust. 4

	Klauzula_04: ust. 2-3 Klauzula_05: ust. 5 Klauzula_06: ust. 3-4 Klauzula_07: ust. 5 Klauzula_08: ust. 3 Klauzula_09: ust. 3 Klauzula_10: ust. 2 Klauzula_11: ust. 2 Klauzula_12: ust. 4 Klauzula_13: ust. 5-7
--	--

SPIS TREŚCI

POSTANOWIENIA OGÓLNE.....	4
DEFINICJE	5
PRZEDMIOT I MIEJSCE UBEZPIECZENIA	8
ZAKRES UBEZPIECZENIA	8
WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	9
UMOWA UBEZPIECZENIA	11
OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	11
ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA	12
WYPowiedzenie umowy ubezpieczenia	12
SUMA UBEZPIECZENIA	12
SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA.....	13
ZABEZPIECZENIE MIENIA	14
PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO	14
POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SZKODY	15
PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA	16
USTALENIE WYSOKOŚCI I ZAKRESU SZKODY.....	17
WYPŁATA ODSZKODOWANIA	18
ROSZCZENIA REGRESOWE	18
REKLAMACJE I SKARGI.....	18
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	19
Załącznik nr 1 – KLAUZULE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA MIENIA PRZEDSIĘBIORSTW:.....	20
KLAUZULA_01 KLAUZULA AUTOMATYCZNEGO UBEZPIECZENIA NOWYCH LOKALIZACJI.....	20
KLAUZULA_02 KLAUZULA AUTOMATYCZNEGO UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH	20
KLAUZULA_03 KLAUZULA UBEZPIECZENIA DROBNYCH ROBÓT BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH	21
KLAUZULA_04 KLAUZULA UBEZPIECZENIA KATASTROFY BUDOWLANEJ	21
KLAUZULA_05 KLAUZULA UBEZPIECZENIA DODATKOWYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI	21
KLAUZULA_06 KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW RZECZOZNAWCÓW	22
KLAUZULA_07 KLAUZULA UBEZPIECZENIA MASZYN I URZĄDZEŃ OD SZKÓD MECHANICZNYCH I ELEKTRYCZNYCH	22
KLAUZULA_08 KLAUZULA UBEZPIECZENIA MIENIA POZA MIEJSCEM UBEZPIECZENIA	23
KLAUZULA_09 KLAUZULA UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW OBROTOWYCH OD SZKÓD POWSTAŁYCH WSKUTEK ZEPSUCIA	23
KLAUZULA_10 KLAUZULA UBEZPIECZENIA RYZYKA TERRORYZMU	24
KLAUZULA_11 KLAUZULA STRAJKÓW ROZRUCHÓW I ZAMIESZEK	24
KLAUZULA_12 KLAUZULA UBEZPIECZENIA ZEWNĘTRZNYCH ELEMENTÓW BUDYNKU, BUDOWLI.....	24
KLAUZULA_13 KLAUZULA UBEZPIECZENIA MIENIA PODCZAS TRANSPORTU.....	24

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

- Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mienia przedsiębiorstw, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie w umowach ubezpieczenia zawieranych przez Tuz Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna (dawniej Tuz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych) z siedzibą w Warszawie, ul. Domaniewska 41, 02 – -672 Warszawa, wpisane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0001190962, zwane dalej „Tuz Ubezpieczenia”, z osobami fizycznymi, osobami prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, prowadzącymi we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.
- Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek, w takim przypadku postanowienia OWU stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki.
- Za porozumieniem stron do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU, jednakże wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU oraz wszelkie zmiany zawartej już umowy ubezpieczenia muszą być sporządzone na piśmie w formie załącznika lub aneksu do umowy ubezpieczenia pod rygorem ich nieważności.
- W sprawach nieuregulowanych w OWU do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie właściwe przepisy prawa polskiego, a w szczególności ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

DEFINICJE**§ 2**

Użyte w OWU pojęcia oznaczają:

- 1) **budowla** – obiekt budowlany niebędący budynkiem oraz obiektem małej architektury, trwale związany z gruntem wraz z instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową oraz obiekt budowlany niepołączony z gruntem tj. wiaty, kioski, kontenery, obiekty małej architektury, pawilony sprzedaży ulicznej oraz wystawowej;
- 2) **budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz z instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową;
- 3) **deszcz** – opad atmosferyczny w postaci wody, który wyrządza szkodę w miejscu ubezpieczenia;
- 4) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia pomiędzy Ubezpieczającym a TUZ Ubezpieczenia;
- 5) **dym i sadza** – produkty niepełnego spalania ciał stałych, cieczy lub gazu, które powstały w wyniku:
 - a) spalania i wydobywania się z urządzeń znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi oraz przy sprawnym działaniu urządzeń wentylacyjnych,
 - b) pożaru, wybuchu, niezależnie od miejsca jego powstania;
- 6) **franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa o jaką będzie pomniejszane odszkodowanie;
- 7) **graffiti** – rysunki, napisy, podpisy, symbole graficzne wykonane dowolną techniką na ubezpieczonym mieniu przez osoby trzecie wbrew woli Ubezpieczającego;
- 8) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 9) **huk ponaddźwiękowy** – fala uderzeniowa wytworzona przez statek powietrzny przekraczający prędkość dźwięku;
- 10) **wiatr** – ruch powietrza atmosferycznego powstały wskutek nierównomiernego rozkładu ciśnienia atmosferycznego;
- 11) **katastrofa budowlana** – niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów;
- 12) **Klient** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której obowiązujące przepisy przyznają zdolność prawną, która korzysta, korzystała lub zamierza skorzystać z usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia; niniejsza definicja ma zastosowanie w procesie składania i rozpatrywania reklamacji i skarg, uregulowanym w § 21 OWU;
- 13) **kradzież z włamaniem** - dokonanie zaboru cudzego mienia w celu przywłaszczenia z zamkniętego pomieszczenia (w przypadku wartości pieniężnych także z zamkniętego urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych) albo środka transportu, po usunięciu przy użyciu siły lub narzędzi istniejących zabezpieczeń lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem oryginalnym, podrobionym lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego pomieszczenia albo w wyniku rabunku;
- 14) **kradzież zwykła** – zabór mienia bez śladów włamania lub rabunku;
- 15) **lawina** – gwałtowne zsuwanie lub staczanie się ze stoków górskich: mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota;
- 16) **lokal** – pomieszczenie lub pomieszczenia, znajdujące się w budynku, które jest wykorzystywane przez Ubezpieczonego na podstawie odrębnego prawa własności lub innego tytułu prawnego do korzystania z tego pomieszczenia lub pomieszczeń, w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową;
- 17) **maszyny, urządzenia, wyposażenie** – środki trwałe sklasyfikowane w grupie III, IV, V, VI, VII i VIII zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Środków Trwałych zawartą w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. poz. 1864) lub innego aktu zastępującego ww. Rozporządzenie obowiązujące w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia;
- 18) **mienie osób trzecich** – przedmioty stanowiące własność osób trzecich:
 - a) przyjęte przez Ubezpieczającego, na podstawie pisemnej umowy, w celu wykonania usługi na tych przedmiotach w celu sprzedaży komisowej,
 - b) pozostające w posiadaniu Ubezpieczającego na podstawie określonego tytułu prawnego i wykorzystywane w prowadzonej przez niego działalności gospodarczej lub zawodowej;
- 19) **mienie pracownicze** – przedmioty osobistego użytku pracowników Ubezpieczonego, które zwyczajowo bądź na żądanie pracodawcy znajdują się w miejscu pracy z wyłączeniem wartości pieniężnych, kart płatniczych, wyrobów jubilerskich oraz pojazdów mechanicznych podlegających obowiązkowi rejestracji;
- 20) **nakłady inwestycyjne** – poniesione i udokumentowane przez Ubezpieczonego koszty na remonty lub adaptacje budynków, budowli, lokali wraz z urządzeniami technicznymi, użytkowymi oraz zajmowanych przez Ubezpieczonego na podstawie określonego tytułu prawnego;
- 21) **śnieg, lód** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczone mienie, powodujące jego zniszczenie lub uszkodzenie;
- 22) **nieruchomość wspólna** – części budynku i urządzenia, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli lokali oraz innych osób zajmujących lokale na podstawie innego niż prawo własności tytułu prawnego do korzystania z lokali;

- 23) **niskocenne składniki majątku** – składniki majątku nieujęte w ewidencji środków trwałych (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości) wliczane jednorazowo do kosztów operacyjnych;
- 24) **obiekty małej architektury** - obiekty budowlane połączone trwale z gruntem nie będące budynkiem ani budowlą takie jak: chodniki osiedlowe, ogrodzenia, bramy, szlabany i furtki wraz z urządzeniami sterującymi, oświetlenie, pergole, altany, place zabaw, śmietniki;
- 25) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca stroną umowy ubezpieczenia;
- 26) **osoba bliska** - małżonek, konkubent, konkubina, wstępny, zstępny, rodzeństwo, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przyspasabiający, opiekunowie prawni;
- 27) **osuwanie się ziemi** – ruch ziemi na stokach niespowodowany działalnością ludzką;
- 28) **pękanie mrozowe** – uszkodzenie spowodowane mrozem, znajdujących się wewnątrz budynku, lokalu przewodów, zbiorników lub urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność;
- 29) **pracownik** - osoba fizyczna zatrudniona przez Ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej z wyłączeniem osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą, z którym Ubezpieczony zawarł umowę cywilnoprawną; za pracownika uznaje się także:
 - a) praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu Ubezpieczony powierzył wykonywanie pod swoim kierownictwem określonych czynności w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej,
 - b) pracownika tymczasowego wykonującego pracę tymczasową na rzecz i pod kierownictwem Ubezpieczonego, jako pracodawcy w rozumieniu ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 30) **powódź** - zalanie terenu w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących, naturalnych lub sztucznych zbiornikach wód, na skutek:
 - a) nadmiernych opadów atmosferycznych,
 - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górzystych lub pofałdowanych,
 - c) topnienia kry lodowej,
 - d) tworzenia się zatorów lodowych w korytach wód płynących,
 - e) sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych;
- 31) **pożar** - ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile, niezależnie czy pochodzi z zewnątrz czy z wnętrza maszyny lub urządzenia;
- 32) **przepięcie** – gwałtowny i krótkotrwały wzrost napięcia prądu, przekraczający maksymalne (znamionowe) napięcie dla określonej instalacji lub urządzenia, określone przez producenta, powstały w wyniku wyładowania atmosferycznego (pośrednie uderzenie pioruna) lub innych przyczyn;
- 33) **reklamacja** – zgłoszenie Klienta skierowane do TUZ Ubezpieczenia, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia;
- 34) **rabunek** - zabór mienia przy użyciu lub groźbie natychmiastowego użycia przemocy fizycznej wobec Ubezpieczonego albo doprowadzeniu Ubezpieczonego do stanu nieprzytomności lub bezbronności;
- 35) **reprezentant Ubezpieczonego**:
 - a) członek zarządu lub prokurent – w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - b) komplementariusz lub prokurent – w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej,
 - c) wspólnik lub prokurent – w spółce jawnej,
 - d) partner, członek zarządu lub prokurent – w spółce partnerskiej,
 - e) dyrektor, zastępca dyrektora lub pełnomocnik – w przedsiębiorstwie państwowym,
 - f) wspólnik – w spółce cywilnej,
 - g) jednoosobowi przedsiębiorcy,
 - h) członkowie zarządu - w spółdzielniach, wspólnotach, fundacjach, stowarzyszeniach,
 - i) osoba fizyczna zawierająca umowę ubezpieczenia;
- 36) **skarga** – zgłoszenie Klienta, z wyłączeniem spraw objętych zakresem podmiotowym i przedmiotowym zarezerwowanym dla reklamacji, dotyczące zaniedbań, uchybień czy też nienależytego wykonania obowiązków przez jednostki organizacyjne TUZ Ubezpieczenia, pracowników TUZ Ubezpieczenia lub agentów ubezpieczeniowych TUZ Ubezpieczenia;
- 37) **stały dozór** – bezpośredni dozór mienia w miejscu ubezpieczenia, realizowany na podstawie pisemnie określonego zakresu obowiązków, z wyszczególnieniem zadań dotyczących sposobu zachowania i czynności w przypadku naruszenia zabezpieczeń lub próby włamania, pełniony przez pracowników Ubezpieczonego lub pracowników agencji ochrony osób i mienia;
- 38) **stłuczenie szyb i innych przedmiotów szklanych** – stłuczenie, pęknięcie szyb lub innych przedmiotów szklanych mienia zgłoszonego do ubezpieczenia;
- 39) **szkoda** – uszkodzenie, utrata lub zniszczenie mienia w następstwie zdarzenia losowego za które na podstawie OWU TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność;
- 40) **środki obrotowe** – rzeczowe aktywa obrotowe w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości: produkty gotowe, półprodukty i produkty w toku, materiały, towary oraz inne rzeczy uznane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości za zapasy;
- 41) **terroryzm** – działania (w tym z użyciem siły lub przemocy lub z groźbą użycia siły lub przemocy) osób lub grupy osób, działających samodzielnie albo w imieniu lub w porozumieniu z jakimikolwiek organizacjami lub rządami, popełnione

- z pobudek politycznych, religijnych, ideologicznych lub etnicznych, albo w celu wzbudzenia poczucia zagrożenia w jakimkolwiek rządzie, społeczeństwie lub jakiegokolwiek grupie społecznej;
- 42) **transport wartości pieniężnych** – przewożenie lub przenoszenie wartości pieniężnych w miejscu i poza miejscem ubezpieczenia;
- 43) **transport wewnątrzzakładowy** – przewożenie mienia w obrębie ubezpieczonych lokalizacji. Transport wewnątrzzakładowy obejmuje również czynności załadunku oraz rozładunku związanego z tym transportem;
- 44) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej niespowodowane działalnością człowieka, zaburzenia systemu równowagi we wnętrzu Ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu;
- 45) **ubezpieczenie w systemie na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest według wysokości prawdopodobnej maksymalnej straty, jaka może powstać na skutek jednego zdarzenia losowego objętego zakresem ubezpieczenia;
- 46) **ubezpieczenie w systemie na sumy stałe** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia powinna odpowiadać całkowitej wartości mienia objętego umową ubezpieczenia;
- 47) **ubezpieczenie w systemie na sumy zmienne** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia odpowiada przewidywanej w okresie ubezpieczenia najwyższej dziennej wartości danej kategorii mienia, a składka podlega rozliczeniu po zakończeniu okresu ubezpieczenia zgodnie z § 12 ust. 4;
- 48) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, która zawarła umowę ubezpieczenia na swoją rzecz lub na cudzy rachunek, zobowiązana do zapłaty składki ubezpieczeniowej;
- 49) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej wskazana w dokumencie ubezpieczenia, którego mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową;
- 50) **uderzenie pioruna** – bezpośrednie wyładowanie atmosferyczne na ubezpieczone mienie;
- 51) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie pojazdu, jego części lub przewożonego nim ładunku w przedmiot ubezpieczenia;
- 52) **upadek przedmiotu na ubezpieczone mienie** – niebędące następstwem działalności ludzkiej przewrócenie się rosnących drzew, budynków, budowli lub innych przedmiotów i ich części na przedmiot ubezpieczenia;
- 53) **upadek statku powietrznego** – katastrofa albo przymusowe lądowanie statku powietrznego, a także upadek jego części lub przewożonego ładunku;
- 54) **wandalizm** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie mienia przez osoby trzecie działające z zamiarem jego zniszczenia lub uszkodzenia, w tym również w związku z kradzieżą z włamaniem i rabunkiem;
- 55) **wartości pieniężne – krajowe** i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), чеки, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców;
- 56) **wartość księgowa brutto** – ewidencyjna wartość początkowa środka trwałego stanowiąca cenę jego nabycia lub koszt wytworzenia, z uwzględnieniem aktualizacji wyceny środków trwałych bez odpisów amortyzacyjnych;
- 57) **wartość odtworzeniowa (nowa)** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego lecz nie ulepszanego;
- 58) **wartość rzeczywista** – wartość odtworzeniowa (nowa) pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
- 59) **wartość rynkowa** – wartość odpowiadająca cenie zakupu na rynku lokalnym;
- 60) **wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się (eksplozja); w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania zdarzenia za wybuch jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Za wybuch uważa się również implozję polegającą na gwałtownym uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 61) **zalanie** – niezamierzone i niekontrolowane działanie wody, pary wodnej lub cieczy wskutek:
- a) awarii instalacji lub ich urządzeń,
 - b) cofnięcia się wody lub ścieków z instalacji wodno-kanalizacyjnej,
 - c) nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach instalacji,
 - d) stłuczonego, pękniętego lub samoistnie rozszczerzonego akwarium lub uszkodzenia jego osprzętu,
 - e) samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych,
 - f) działania osób trzecich;
 - g) topnienia mas śniegu i lodu;
- 62) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawałenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie, niespowodowane działalnością ludzką;
- 63) **zamek wielozastawkowy** – zamek, do którego klucz posiada w łopacie więcej niż jedno żłobienie prostopadłe do trzonu;
- 64) **zdarzenie losowe** – nagłe, nieprzewidziane i niezależne od woli Ubezpieczonego zdarzenie losowe powodujące szkodę w mieniu.

PRZEDMIOT I MIEJSCE UBEZPIECZENIA**§ 3**

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest wskazane w umowie ubezpieczenia mienie, ewidencjonowane i stanowiące własność Ubezpieczonego lub znajdujące się w jego posiadaniu na podstawie określonego tytułu prawnego:
 - 1) budynki, budowle, lokale;
 - 2) maszyny, urządzenia, wyposażenie, w tym sprzęt elektroniczny;
 - 3) środki obrotowe;
 - 4) niskocenne składniki majątku;
 - 5) nakłady inwestycyjne;
 - 6) mienie pracownicze;
 - 7) mienie osób trzecich;
 - 8) wartości pieniężne.
2. Mienie zgłoszone do ubezpieczenia objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia.
3. Maszyny, urządzenia, wyposażenie objęte są ochroną ubezpieczeniową podczas transportu wewnątrzzakładowego na terytorium Rzeczypospolitej pomiędzy ubezpieczonymi lokalizacjami.
4. Mienie pracownicze objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu, w którym praca jest świadczona na polecenie Ubezpieczonego.

ZAKRES UBEZPIECZENIA**§ 4**

1. Zakres ubezpieczenia obejmuje odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody w mieniu powstałe w okresie i miejscu ubezpieczenia na skutek zdarzenia losowego.
2. Mienie wskazane w § 3 ust. 1 może zostać objęte ochroną ubezpieczeniową w następujących wariantach:
 - 1) **od ryzyk nazwanych** - obejmującym następujące zdarzenia losowe:
 - a) pożar, uderzenie pioruna, dym i sadza, wybuch, upadek statku powietrznego, wiatr, grad, śnieg i lód, lawina, osuwanie i zapadanie się ziemi, trzęsienie ziemi, huk ponaddzwiękowy, uderzenie pojazdu, upadek przedmiotu na ubezpieczone mienie, zalanie, deszcz, pęknięcie mroźne, powódź, przepięcie,
 - b) wandalizm,
 - c) kradzież z włamaniem i rabunek,
 - d) stłuczenie szyb i innych przedmiotów szklanych;
 - 2) **od ryzyk nienazwanych** - obejmującym szkody polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie mienia wskutek zajścia zdarzenia losowego z zastrzeżeniem § 5 oraz ograniczeń i limitów odpowiedzialności określonych w OWU i dokumencie ubezpieczenia.
3. Zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony, za opłatą dodatkowej składki o klauzule dodatkowe, określone w Załączniku nr 1, który stanowi integralną część OWU.
4. W granicach sum ubezpieczenia poszczególnych składników mienia TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w wyniku:
 - 1) akcji ratowniczej w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego objętego zakresem ubezpieczenia;
 - 2) zanieczyszczenia lub skażenia ubezpieczonego mienia będącego następstwem zdarzenia losowego objętego zakresem ubezpieczenia.
5. W granicach sum ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w poszczególnych składnikach mienia i zwraca Ubezpieczonemu poniesione i udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych środków w celu ratowania mienia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, o ile środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
6. W granicach sum ubezpieczenia dla poszczególnych składników mienia TUZ Ubezpieczenia pokrywa faktyczne i udokumentowane koszty:
 - 1) **uprzątnięcia pozostałości po szkodzie** objętej zakresem ubezpieczenia, w wysokości nieprzekraczającej 10% ustalonej wartości szkody, nie więcej niż 500 000,00 zł, w szczególności koszty rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku, ich wywozu, składowania lub utylizacji;
 - 2) **demontażu i ponownego montażu** nieuszkodzonych przedmiotów lub ich części, jeżeli czynności takie są niezbędne w celu przeprowadzenia naprawy uszkodzonego mienia;
 - 3) **poszukiwania przyczyn szkody**, za które uważa się koszty materiałów i robocizny, poniesione w celu:
 - a) zlokalizowania elementów instalacji bądź ich urządzeń, których uszkodzenie było bezpośrednią przyczyną powstania szkody, za którą TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność,
 - b) przywrócenia stanu sprzed powstania szkody: usunięcia uszkodzenia instalacji bądź ich urządzeń, a także naprawy uszkodzeń, które powstały w stałych elementach wykończeniowych na skutek poszukiwania przyczyny szkody.Limit odpowiedzialności wynosi 30.000,00 zł,

- 4) **naprawy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych** – koszt wymiany, naprawy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych elementów mienia objętych ochroną ubezpieczeniową w następstwie dokonanej lub usiłowanej kradzieży z włamaniem – limit odpowiedzialności wynosi 10.000,00 zł;
- 5) **odtworzenia dokumentacji** - koszty materiałów i specjalistów do odtworzenia, uszkodzonej, zniszczonej lub utraconej dokumentacji produkcyjnej lub zakładowej (aktów, planów, dokumentów, danych) w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową – limit odpowiedzialności wynosi 20.000,00 zł.
7. Inne dodatkowe koszty objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia, każdorazowo muszą zostać określone w dokumencie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI**§ 5**

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
 - 1) budynki, budowle, lokale nieużytkowane lub wyłączone z eksploatacji na okres powyżej 60 dni oraz znajdujące się w nich mienie, za wyjątkiem sytuacji, w której TUZ Ubezpieczenia został o tym fakcie powiadomiony na piśmie i pisemnie potwierdził ochronę ubezpieczeniową;
 - 2) budynki, budowle, lokale przeznaczone do rozbiórki oraz znajdujące się w nich mienie;
 - 3) budynki, budowle, lokale znajdujące się w trakcie budowy, odbudowy, rozbudowy, nadbudowy, rozbiórki, z zastrzeżeniem postanowień klauzuli drobnych robót budowlanych;
 - 4) maszyny, urządzenia, wyposażenie w trakcie montażu, demontażu, rozruchu próbnego, testów poprzedzających uruchomienie;
 - 5) namioty, szklarnie, tunele foliowe oraz znajdujące się w nich mienie;
 - 6) mienie przeznaczone do likwidacji, zełomowania lub utylizacji;
 - 7) obiekty budowlane podlegające systemowi ubezpieczeń obowiązkowych;
 - 8) mienie wytworzone lub wprowadzone do obrotu bez wymaganych prawem zezwoleń lub koncesji oraz takie, którego wytworzenie lub wprowadzenie do obrotu stanowi czyn zabroniony;
 - 9) mienie, którego zakup jest potwierdzony sfałszowanymi dokumentami, jak również mienie, którego zakup jest potwierdzony dowodem zakupu wystawionym przez podmiot nieistniejący w chwili wystawienia dowodu zakupu;
 - 10) budynki, o konstrukcji palnej, których główna konstrukcja nośna, ściany lub pokrycie dachu wykonane są z drewna, w tym budynki, kryte strzechą, gontem drewnianym, trzciną, słomą oraz znajdujące się w nich mienie;
 - 11) środki odurzające, substancje psychotropowe, chyba że stanowią środki obrotowe Ubezpieczającego prowadzącego działalność aptekarską, hurtownię farmaceutyczną lub świadczącego usługi medyczne;
 - 12) rośliny i zwierzęta;
 - 13) naturalne wody powierzchniowe lub podziemne, zbiorniki wodne, kanały, wały, studnie, rowy, mola, pirsy, doki, nadbrzeża;
 - 14) mienie magazynowane lub składowane niezgodnie z przeznaczeniem, przepisami prawa, wymaganiami producenta/dostawcy, chyba że sposób w jaki było magazynowane lub składowane nie miał wpływu na powstanie lub rozmiar szkody;
 - 15) akta, dokumenty, plany, projekty, pieczętki, maszyny prototypowe, wzory, modele, eksponaty muzealne, dzieła sztuki, antyki;
 - 16) pojazdy podlegające rejestracji, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich oddane w celu wykonania usługi;
 - 17) pojazdy szynowe, statki powietrzne, statki wodne;
 - 18) mienie przeterminowane bądź wycofane z obrotu przed powstaniem szkody;
 - 19) pojazdy mechaniczne, wartości pieniężne – stanowiące mienie pracownicze;
 - 20) mienie znajdujące się poza linią brzegową akwenów wodnych;
 - 21) tunele, mosty, pomosty;
 - 22) obiekty inżynierii wodnej i lądowej;
 - 23) napowietrzne linie przesyłowe, w tym towarzyszące im urządzenia znajdujące się w odległości większej niż 1500 m od miejsca ubezpieczenia;
2. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:
 - 1) winy umyślnej reprezentantów Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego;
 - 2) rażącego niedbalstwa reprezentantów Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
 - 3) winy umyślnej osób, z którymi Ubezpieczający lub Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
 - 4) działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, sabotażu, lokautu, jakichkolwiek działań zbrojnych;
 - 5) strajków, zamieszek, rozruchów, z zastrzeżeniem postanowień klauzuli strajków, rozruchów, zamieszek;
 - 6) terroryzmu, z zastrzeżeniem postanowień klauzuli ubezpieczenia ryzyka terroryzmu;
 - 7) konfiskaty, nacjonalizacji, zajęcia, zarekwirowania lub zniszczenia mienia na podstawie decyzji podjętej przez uprawnione do tego organy władzy publicznej, jak również spowodowane działaniami uprawnionych do tego organów władzy publicznej;
 - 8) reakcji jądrowej, skażenia radioaktywnego oraz skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi, działania broni biologicznej lub chemicznej, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego, promieniowania jonizującego.

3. Ponadto TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:
- 1) poddania ubezpieczonego mienia w procesie technologicznym działaniu ognia lub ciepła, albo w związku z wytwarzaniem lub przekazywaniem przez nie w procesie technologicznym ognia lub ciepła;
 - 2) zapadania lub osuwania się ziemi, jeżeli są to szkody:
 - a) pokrywane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze;
 - b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
 - 3) zalania od podłoża, mienia składowanego niżej niż 10 cm nad poziomem podłogi w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu lub na poziomie gruntu, chyba że wysokość składowania nie miała wpływu na powstanie lub rozmiar szkody;
 - 4) zalania, jeżeli przyczyną szkody były niezabezpieczone bądź nieprawidłowo zabezpieczone otwory dachowe, okienne lub inne elementy budynku, budowli, lokalu lub zły stan techniczny dachu, otworów dachowych, rynien, stolarki okiennej i innych elementów budynku, budowli, lokalu. Wyłączenie to nie ma zastosowania, jeżeli do obowiązków Ubezpieczającego nie należy dbanie o stan techniczny budynku, budowli, lokalu oraz jeśli do dnia powstania szkody Ubezpieczający nie wiedział o istniejących zaniedbaniach w tym zakresie lub o nich wiedział i posiada dowody występowania do właściciela, zarządcy, administratora budynku, budowli, lokalu z żądaniem ich usunięcia;
 - 5) powolnego i systematycznego zawilgocenia mienia z powodu: nieuszczelności instalacji lub urządzeń sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, klimatyzacyjnej, technologicznej, pocenia się rur, tworzenia się grzyba, przesiąkania wód gruntowych lub opadowych;
 - 6) przenikania lub działania wód podziemnych, chyba że są one skutkiem powodzi;
 - 7) osiadania gruntu, chyba że jest to skutek powodzi,
 - 8) bezpośredniego działania prądu elektrycznego (szkody elektryczne), chyba że w ich następstwie wystąpiło zdarzenie losowe objęte ochroną ubezpieczeniową;
 - 9) wybuchu:
 - a) wywołanego przez Ubezpieczającego w celach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
 - b) w silniku, gdy wybuch związany jest z jego naturalną funkcją,
 - c) w częściach użytkowych łączników elektrycznych,
 - d) lamp kineskopowych u producenta tych lamp.
4. Poza przypadkami określonymi w ust. 2 i 3 TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody powstałe:
- 1) w maszynach lub urządzeniach spowodowane ich awarią lub szkodą elektryczną, z zastrzeżeniem postanowień klauzuli ubezpieczenia maszyn lub urządzeń od szkód elektrycznych i mechanicznych;
 - 2) w środkach obrotowych spowodowane zmianą temperatury ich przechowywania wskutek awarii urządzeń chłodniczych, z zastrzeżeniem postanowień klauzuli ubezpieczenia środków obrotowych od szkód powstałych wskutek zepsucia;
 - 3) w materiałach eksploatacyjnych, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich;
 - 4) w częściach i materiałach szybko zużywających się lub podlegających wielokrotnej albo okresowej wymianie ze względu na swoje specyficzne przeznaczenie i skład;
 - 5) w programach komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe;
 - 6) wskutek zakrzepnięcia lub zastygnięcia materiałów przerabianych, transportowanych, przechowywanych w postaci ciekłej w maszynach lub urządzeniach;
 - 7) wskutek skażenia lub zanieczyszczenia środowiska;
 - 8) podczas transportu, z wyłączeniem transportu wewnątrzzakładowego oraz z zastrzeżeniem postanowień klauzuli ubezpieczenia mienia podczas transportu;
 - 9) wskutek usiłowania lub dokonania oszustwa, wyłudzenia, wprowadzenia w błąd lub pozostawiania w błędzie, poświadczenia nieprawdy, fałszerstwa lub podstępu, niedoborów ujawnionych podczas przeprowadzania inwentaryzacji, niedoborów lub braków spowodowanych błędami księgowymi;
 - 10) poprzez działanie następujących czynników:
 - a) termicznych, biologicznych (m.in. utlenianie, pleśń, porosty, grzyby, mokry lub suchy rozkład, owady, bakterie, wirusy),
 - b) chemicznych i fizycznych,
 - c) naturalnego zużycia,
 - d) korozji, kawitacji, erozji – wyłącznie w odniesieniu do przedmiotów poddanych działaniu tych czynników; ukrytych wad produkcyjnych, projektowych i materiałowych – wyłącznie w mieniu dotkniętym tymi wadami,
 - e) wad naturalnych,
 - f) zmiany temperatury lub wilgotności, braku lub nieodpowiedniego działania klimatyzacji, systemów grzewczych lub chłodzących;
 - 11) wskutek przerwy lub ograniczenia w dostawie mediów;
 - 12) wskutek osiadania lub pęknięcia, osunięcia lub zapadnięcia się ziemi – spowodowane działaniem człowieka lub wodami podziemnymi;
 - 13) wskutek modyfikacji genetycznych;
 - 14) wskutek działania wszelkiego rodzaju wirusów komputerowych lub ataków hakerskich;
 - 15) wskutek zadrapania, pomalowania, odbarwienia i nieograniczające w żaden sposób funkcjonalności mienia zgodnie z jego przeznaczeniem, z wyjątkiem szkód powstałych w wyniku graffiti;
 - 16) wskutek wymiany lub naprawy wadliwych materiałów, wadliwego wykonawstwa, wadliwego projektu, wadliwego planu, naprawy wady ukrytej lub naturalnej;

- 17) wskutek normalnego utrzymania mienia w stanie użyteczności oraz konserwacji mienia;
- 18) wskutek strat wynikających z opóźnień w wykonywaniu przez Ubezpieczonego zobowiązań wynikających z prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności gospodarczej lub zawodowej, strat pośrednich, utraty zysku, zwiększonych kosztów prowadzenia działalności;
- 19) wynikające z błędnego lub nieautoryzowanego programowania, perforacji, etykietowania lub wprowadzania informacji, przypadkowego usunięcia informacji lub pozbycia się nośników danych;
- 20) kradzieży zwykłej, braku minimalnych zabezpieczeń mienia zgodnych z postanowieniami OWU lub jeśli te zabezpieczenia są niesprawne lub działają niewłaściwie z uwagi na brak wymaganych - przez przepisy powszechnie obowiązującego prawa, normy techniczne, zalecenia producentów lub wykonawców - kontroli i przeglądów; W odniesieniu do wartości pieniężnych w transporcie TUZ Ubezpieczenia ponadto nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:
 - a) pozostawiania osoby realizującej transport w stanie po spożyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile ten stan miał wpływ na powstanie szkody,
 - b) kierowania pojazdem bez koniecznych wymaganych uprawnień, o ile miało to wpływ na powstanie szkody,
 - c) wypadku środka transportu, spowodowanego jego złym stanem technicznym, o ile ten stan miał wpływ na powstanie szkody,
 - d) transportu środkami publicznej komunikacji zbiorowej.

UMOWA UBEZPIECZENIA

§ 6

1. Na podstawie OWU umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, chyba że strony umówią się inaczej.
2. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie wniosku złożonego przez Ubezpieczającego u przedstawiciela TUZ Ubezpieczenia lub poprzez przyjęcie przez Ubezpieczającego warunków oferty zaproponowanej przez TUZ Ubezpieczenia.
3. Wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia powinien zawierać co najmniej następujące dane:
 - 1) imię i nazwisko, nazwę (firmę), adres, REGON/NIP Ubezpieczającego oraz Ubezpieczonego;
 - 2) PKD i rodzaj wykonywanej działalności;
 - 3) miejsce ubezpieczenia;
 - 4) okres ubezpieczenia;
 - 5) przedmiot i zakres ubezpieczenia;
 - 6) wysokość sum ubezpieczenia poszczególnych kategorii mienia i sposób jej ustalenia;
 - 7) opis przedmiotu ubezpieczenia i stanu zabezpieczenia mienia;
 - 8) liczbę, przyczynę i wysokość szkód w okresie co najmniej ostatnich 3 lat.
4. TUZ Ubezpieczenia może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od:
 - 1) uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka ubezpieczeniowego lub przeprowadzeniem oględzin miejsca ubezpieczenia;
 - 2) wprowadzenia zaleceń i rekomendacji.
5. TUZ Ubezpieczenia potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia w dokumencie ubezpieczenia.

OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 7

1. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty przypadający po dniu, w którym rozpoczyna się oznaczony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia oznaczonego w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W razie braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
4. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności, jeżeli po upływie terminu TUZ Ubezpieczenia wezwało Ubezpieczającego do zapłaty raty składki z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia kończy się:
 - 1) z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia;
 - 2) z dniem wypowiedzenia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym lub z upływem okresu, za który przypadała niezapłacona składka, zgodnie z § 7 ust. 3;
 - 3) z upływem 7 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty zaległej, kolejnej raty składki, w przypadku braku jej wpłaty, zgodnie z § 7 ust. 4;

- 4) z dniem zbycia przedmiotu ubezpieczenia lub ustania stosunku prawnego, na podstawie którego Ubezpieczający posiadał przedmiot ubezpieczenia;
- 5) z dniem likwidacji mienia objętego ochroną ubezpieczeniową;
- 6) z dniem przeniesienia prawa własności mienia, chyba że wraz z przeniesieniem prawa własności mienia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia;
- 7) z dniem zaprzestania prowadzenia przez Ubezpieczającego działalności gospodarczej;
- 8) z dniem odstąpienia Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia zgodnie § 8 lub z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia zgodnie z § 9.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA**§ 8**

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim TUZ Ubezpieczenia udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

WYPOWIEDZENIE UMOWY UBEZPIECZENIA**§ 9**

1. Każda ze stron umowy ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody.
2. TUZ Ubezpieczenia ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadkach wskazanych w Kodeksie cywilnym, a także w przypadku zaistnienia ważnych powodów określonych w OWU lub w umowie ubezpieczenia.
3. Za ważny powód, o którym mowa w ust. 2, uznaje się zatajenie lub podanie przez Ubezpieczającego nieprawdziwych informacji, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywało przed zawarciem umowy, a które miały wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego lub wysokość należnej składki.

SUMA UBEZPIECZENIA**§ 10**

1. Suma ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności (dla klauzul dodatkowych stanowiących Załącznik nr 1 do OWU), określone w umowie ubezpieczenia, stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.
2. Sumę ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności ustala się na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
3. Sumę ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający.
4. Suma ubezpieczenia nie ulega pomniejszeniu o wartość wypłaconego odszkodowania – postanowienie nie dotyczy sum ubezpieczenia, limitów odpowiedzialności w systemie ubezpieczenia na pierwsze ryzyko.
5. Suma ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności mogą na warunkach umowy lub za zgodą Ubezpieczyciela zostać podwyższone po opłaceniu dodatkowej składki, w przypadku:
 - 1) zwiększenia wartości przedmiotu ubezpieczenia;
 - 2) zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności w następstwie wypłaty odszkodowania – postanowienie dotyczy wyłącznie sum ubezpieczenia lub limitów odpowiedzialności w systemie ubezpieczenia na pierwsze ryzyko.
6. Podwyższona suma ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia od dnia następnego lub daty wskazanej w umowie ubezpieczenia po opłaceniu dodatkowej składki, z zastrzeżeniem § 7 ust. 4.
7. W umowie ubezpieczenia mogą zostać wprowadzone limity odpowiedzialności odmienne od sum ubezpieczenia dla poszczególnych kategorii mienia. W takim przypadku górną granicą odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia jest limit określony w dokumencie ubezpieczenia.
8. W ubezpieczeniu mienia od szkód powstałych w wyniku kradzieży z włamaniem i rabunku zastosowanie ma limit w wysokości 20% łącznej sumy ubezpieczenia dla poszczególnych kategorii mienia, jeżeli nie umówiono się inaczej. Limit jest określony dla każdej kategorii mienia w dokumencie ubezpieczenia.
9. Suma ubezpieczenia jest ustalana:
 - 1) dla budynków i budowli, maszyn, urządzeń, wyposażenia w tym sprzętu elektronicznego oraz nakładów inwestycyjnych – według wartości - odtworzeniowej (nowej), rzeczywistej, księgowej brutto;
 - 2) dla lokali – według wartości odtworzeniowej (nowej), księgowej brutto lub rynkowej;
 - 3) dla środków obrotowych – według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia;
 - 4) dla niskocennych składników majątku – według wartości rzeczywistej lub ceny nabycia;
 - 5) dla mienia pracowniczego – według wartości rzeczywistej; sumę ubezpieczenia stanowi iloczyn liczby zatrudnionych pracowników w dniu zgłoszenia do ubezpieczenia i sumy ubezpieczenia przypadającej na jednego pracownika;
 - 6) dla mienia osób trzecich – według wartości oznaczonej w dowodzie przyjęcia mienia, jednak nie więcej niż do wartości rzeczywistej mienia bez prowizji lub marży;

- 7) dla wartości pieniężnych według:
 - a) wartości nominalnej dla gotówki i pozostałych wartości pieniężnych niewymienionych poniżej (wartość nominalną waluty obcej przelicza się na walutę polską według kursu średniego walut obcych Narodowego Banku Polskiego, obowiązującego w dniu ustalenia odszkodowania),
 - b) wartości wykazanej na czekach w przypadku czeków,
 - c) ceny zakupu lub kosztu wytworzenia dla złota, srebra, platyny, metali z grupy platynowców, kamieni szlachetnych, pereł, bursztynów, biżuterii i wyrobów jubilerskich.
10. W przypadku, gdy stopień zużycia technicznego mienia zgłoszonego do ubezpieczenia przekracza 60% wartości odtworzeniowej, to mienie może zostać ubezpieczone według wartości rzeczywistej.

§ 11

1. Mienie może zostać ubezpieczone w systemie sum stałych, sum zmiennych lub na pierwsze ryzyko.
2. W systemie sum stałych może być ubezpieczone następujące mienie:
 - 1) budynki, budowle, lokale;
 - 2) maszyny, urządzenia, wyposażenie;
 - 3) środki obrotowe;
 - 4) nakłady inwestycyjne;
 - 5) mienie osób trzecich;
 - 6) wartości pieniężne.
3. W systemie sum zmiennych może być ubezpieczone następujące mienie:
 - 1) środki obrotowe - jeżeli ich wartość w okresie ubezpieczenia ulega zmianom.
4. W systemie na pierwsze ryzyko może być ubezpieczone następujące mienie:
 - 1) niskocenne składniki majątku;
 - 2) nakłady inwestycyjne;
 - 3) mienie pracownicze;
 - 4) mienie osób trzecich;
 - 5) wartości pieniężne.
5. W ubezpieczeniu mienia od szkód powstałych na skutek kradzieży z włamaniem i rabunku, wandalizmu oraz stłuczenia szyb i innych przedmiotów szklanych może zostać zastosowany limit odpowiedzialności w systemie ubezpieczenia na pierwsze ryzyko, który stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 12

1. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego, zgodnie z taryfą składek obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Składka uzależniona jest od:
 - 1) rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (PKD 2007);
 - 2) przedmiotu ubezpieczenia;
 - 3) konstrukcji budynków i budowli zgłoszonych do ubezpieczenia;
 - 4) rodzaju zastosowanych środków zabezpieczenia mienia;
 - 5) zakresu ochrony ubezpieczeniowej;
 - 6) wysokości sum ubezpieczenia/limitów odpowiedzialności;
 - 7) okresu ubezpieczenia;
 - 8) przebiegu ubezpieczenia w okresie co najmniej ostatnich 3 lat;
 - 9) zawarcia umowy na warunkach odmiennych od postanowień OWU;
 - 10) indywidualnej oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
3. Wysokość i termin zapłaty składki lub rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.
4. W przypadku mienia ubezpieczonego w systemie sum zmiennych, może zostać zastosowana bezzwrotna składka zaliczkowa, podlegająca rozliczeniu (polegającemu wyłącznie na ewentualnym obowiązku dopłaty) po zakończeniu okresu ubezpieczenia. Zasady naliczania oraz rozliczenia składki zaliczkowej:
 - 1) Ubezpieczający przy zawarciu umowy ubezpieczenia opłaca składkę w wysokości co najmniej 50% składki naliczonej od zadeklarowanej sumy ubezpieczenia mienia, określonej w dokumencie ubezpieczenia.
 - 2) Ubezpieczający w ciągu 30 dni od daty końca okresu ubezpieczenia, zobowiązany jest do przekazania TUZ Ubezpieczenia stanu magazynowego środków obrotowych z ostatniego dnia każdego miesiąca.
 - 3) TUZ Ubezpieczenia na podstawie średniej arytmetycznej miesięcznych stanów magazynowych oraz stawki przyjętej w dokumencie ubezpieczenia oblicza składkę należną.
 - 4) W przypadku gdy składka należna jest wyższa niż opłacona, Ubezpieczający jest zobowiązany dopłacić różnicę w terminie 14 dni od dnia otrzymania od TUZ Ubezpieczenia dokumentu potwierdzającego wyliczenie składki należnej.
 - 5) Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony nie przekazał TUZ Ubezpieczenia stanów magazynowych środków obrotowych TUZ Ubezpieczenia przyjmuje, że wartość mienia objętego ochroną ubezpieczeniową jest równa sumie zadeklarowanej w dokumencie ubezpieczenia i nalicza na tej podstawie składkę uzupełniającą.

5. Opłata składki lub jej pierwszej raty następuje przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w dokumencie ubezpieczenia określono inny sposób bądź termin opłacenia składki lub jej pierwszej raty.
6. Jeżeli zapłata składki lub raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, za dzień zapłaty uważa się dzień zlecenia zapłaty w banku lub w urzędzie pocztowym na właściwy rachunek TUZ Ubezpieczenia – pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego były zgromadzone wystarczające środki finansowe, w odmiennym przypadku za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku TUZ Ubezpieczenia odpowiednią kwotą.
7. Za zapłatę składki lub raty składki nie uważa się zapłaty kwoty niższej od wskazanej w umowie ubezpieczenia.
8. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

ZABEZPIECZENIE MIENIA**§ 13**

1. Ubezpieczone mienie uważa się za należycie zabezpieczone, jeżeli spełnione są minimalne zabezpieczenia określone poniżej:
 - 1) poziom zabezpieczeń mienia jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa polskiego oraz dostosowany do profilu prowadzonej działalności oraz rodzaju mienia;
 - 2) wszystkie elementy konstrukcyjne budynków, budowli, lokalu tj. ściany dach, okna, drzwi oraz instalacje techniczne, powinny być w należytnym stanie technicznym, właściwie zamontowane, osadzone i konserwowane zgodnie z przepisami prawa oraz wymogami producenta lub wykonawcy;
 - 3) wszystkie drzwi zewnętrzne, okna i inne otwory zewnętrzne w pomieszczeniach powinny znajdować się w należytnym stanie technicznym oraz być tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów, stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi, wyjęcie ich z zawiasów nie było możliwe bez uszkodzenia, a otwarcie – bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy bądź innych urządzeń otwierających;
 - 4) drzwi zewnętrzne są zamykane co najmniej na dwa zamki wielozastawkowe lub dwie kłódki wielozastawkowe zawieszone na dwóch osobnych skoblach albo jeden zamek mechaniczny certyfikowany przez odpowiednią jednostkę certyfikującą;
 - 5) drzwi wewnętrzne powinny być zamknięte co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy;
 - 6) drzwi oszklone poza wymogami określonymi w pkt 3 powyżej, powinny być na całej oszklonej powierzchni zabezpieczone kratami, żaluzjami, roletami przeciwwłamaniowymi lub być wykonane ze szkła o zwiększonej odporności na włamanie (co najmniej klasy P3);
 - 7) klucze oryginalne i zapasowe do pomieszczeń i schowków, w których znajduje się ubezpieczone mienie powinny być przechowywane w kasetkach, szafkach lub innych urządzeniach zamykanych na zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową w sposób chroniący je przed kradzieżą z włamaniem i uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym. W przypadku zgubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych, elektronicznych), Ubezpieczony zobowiązany jest po stwierdzeniu tego faktu niezwłocznie wymienić zamki na swój koszt;
 - 8) w przypadku ubezpieczenia mienia składowanego na placu (na wolnym powietrzu), teren powinien być ogrodzony, dozorowany oraz oświetlony w porze nocnej;
 - 9) w odniesieniu do ubezpieczenia pojazdów i maszyn na placu (stanowiących środki obrotowe), drzwi pojazdów i maszyn są zamknięte na zamek fabryczny, a kluczyki powinny być przechowywane w pomieszczeniu należycie zabezpieczonym przed kradzieżą, do którego klucze i dostęp mają tylko osoby uprawnione. Kluczyki do stacyjek zapłonowych nie mogą znajdować się wewnątrz pojazdów oraz maszyn. Pojazdy i maszyny muszą mieć sprawnie działające i aktywne wszystkie zabezpieczenia przeciwkradzieżowe zgłoszone w dniu zawierania umowy ubezpieczenia;
 - 10) w przypadku ubezpieczenia wartości pieniężnych, powinny być przechowywane i transportowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2010 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne. Postanowienia pkt 4-6 nie mają zastosowania w przypadku, gdy:
 - a) ustanowiono stały dozór w miejscu ubezpieczenia lub
 - b) budynek lub lokal z ubezpieczonym mieniem wyposażony zostało w sprawny, konserwowany i posiadający stosowny certyfikat elektroniczny system alarmowy monitorowany przez agencję ochrony mienia z obowiązkiem interwencji.

PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO**§ 14**

1. Ubezpieczający ma prawo żądać od TUZ Ubezpieczenia:
 - 1) udostępnienia informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania;
 - 2) pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
2. W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczający powinien umożliwić Ubezpieczonemu zapoznanie się z informacjami wynikającymi z umowy ubezpieczenia dotyczącymi przesłanek wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ograniczeń i wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, uprawniających do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia.

3. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości TUZ Ubezpieczenia wszystkie znane sobie okoliczności, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. Ubezpieczający w czasie trwania umowy ubezpieczenia obowiązany jest niezwłocznie zgłaszać TUZ Ubezpieczenia wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa szkody, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
5. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
6. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1-3 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest do:
 - 1) przestrzegania zaleceń i wymagań producenta lub dostawcy w zakresie przechowywania oraz użytkowania mienia objętego ochroną ubezpieczeniową;
 - 2) prowadzenia ksiąg rachunkowych, przechowywania dokumentacji finansowej oraz prowadzenia ewidencji ubezpieczonego mienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
 - 3) przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, w szczególności przepisów prawa budowlanego, o ochronie przeciwpożarowej, o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywaniu dozoru technicznego nad tymi urządzeniami;
 - 4) utrzymywania mienia w należyłym stanie, w tym przeprowadzania konserwacji, badania sprawności oraz stosowania środków ochronnych i zapobiegawczych w celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia szkody;
 - 5) przestrzegania zaleceń wydanych przez TUZ Ubezpieczenia oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do którego usunięcia pisemnie zobowiązało go TUZ Ubezpieczenia (zalecenia), za szczególne zagrożenie uważa się takie, które spowodowało szkodę w terminie wcześniejszym;
 - 6) umożliwienia przedstawicielowi TUZ Ubezpieczenia podjęcia czynności niezbędnych do oceny ryzyka ubezpieczeniowego, w tym udzielenia pomocy przy lustracji miejsca ubezpieczenia zarówno przed zawarciem, jak i w trakcie trwania umowy ubezpieczenia oraz po zakończeniu okresu ubezpieczenia, jeżeli czynności te są niezbędne do prawidłowej likwidacji szkody.
8. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 7, a ich niedopełnienie miało wpływ na powstanie szkody, TUZ Ubezpieczenia wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
9. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 7-8 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SZKODY

§ 15

1. W razie wystąpienia zdarzenia losowego powodującego szkodę Ubezpieczający zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. W przypadku powstania szkody Ubezpieczający, ma obowiązek niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin od momentu powstania szkody lub uzyskania informacji o szkodzie, zawiadomić policję, jeżeli jest podejrzenie, że szkoda powstała w wyniku przestępstwa.
4. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-3 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 16

1. W razie wystąpienia zdarzenia losowego mogącego powodować odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia, Ubezpieczający zobowiązany jest:
 - 1) do powiadomienia TUZ Ubezpieczenia o powstaniu szkody niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia jej powstania szkody lub powzięcia o niej informacji, z podaniem w zgłoszeniu jej przyczyny, przedmiotu, zakresu, szacunkowej wysokości oraz miejsca jej powstania;
 - 2) do podjęcia współpracy z TUZ Ubezpieczenia w celu wyjaśnienia okoliczności powstania szkody i ustalenia wysokości odszkodowania, udzielenia wyjaśnień oraz przedstawienia pełnej dokumentacji technicznej oraz księgowej, w tym dokumentów związanych z zakupem i eksploatacją mienia, a także umożliwić dostęp do miejsca powstania szkody oraz mienia, które uległo uszkodzeniu lub zniszczeniu;
 - 3) nie zmieniać stanu faktycznego w miejscu powstania szkody, zachować wszystkie uszkodzone części mienia i udostępnić je TUZ Ubezpieczenia w celu przeprowadzenia oględzin, chyba że taka zmiana miała na celu zabezpieczenie mienia pozostałego

- po szkodzie lub zmniejszenie rozmiaru szkody albo mimo powiadomienia, TUZ Ubezpieczenia nie dokonał oględzin w ciągu 3 dni roboczych od dnia otrzymania zawiadomienia o powstaniu szkody;
- 4) zabezpieczenia możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za powstanie szkody; jeżeli za powstanie szkody odpowiedzialne są osoby trzecie, obowiązkiem Ubezpieczonego jest podanie TUZ Ubezpieczenia wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
 2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku określonego w ust. 1 pkt 1, TUZ Ubezpieczenia może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło TUZ Ubezpieczenia ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
 3. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa któregokolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, TUZ Ubezpieczenia może odmówić przyznania odszkodowania w całości lub w części za szkodę powstałą z tego tytułu, o ile niedopełnienie tego obowiązku uniemożliwiło ustalenie okoliczności szkody lub jej rozmiaru.
 4. Jeżeli zdarzenie losowe objęte jest zakresem ubezpieczenia również na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z innym zakładem ubezpieczeń, Ubezpieczający obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego poinformowania tego zakładu ubezpieczeń o powstaniu szkody i uzyskania potwierdzenia odebrania informacji przez inny zakład ubezpieczeń oraz do zawiadomienia TUZ Ubezpieczenia o przekazaniu takiej informacji innemu zakładowi ubezpieczeń (dostarczenie kopii pisma).
 5. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku ze szkodą wszczęte zostało postępowanie karne lub cywilne, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskania o tym wiadomości, powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia.
 6. Ubezpieczający zobowiązany jest doręczyć TUZ Ubezpieczenia orzeczenie sądu wraz z uzasadnieniem w terminie umożliwiającym mu zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania.
 7. W razie umorzenia postępowania Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia postanowienie o umorzeniu postępowania wszczętego w sprawie dotyczącej powstałej szkody.
 8. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-7 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA

§ 17

1. TUZ Ubezpieczenia przysługuje prawo monitorowania ryzyka dla celów ubezpieczeniowych.
2. TUZ Ubezpieczenia może powołać na swój koszt ekspertów, specjalistów w celu określenia przyczyny szkody lub ustalenia rozmiaru szkody bądź weryfikacji przedłożonych faktur, rachunków, kalkulacji, kosztorysów i dokumentów związanych z powstałą szkodą oraz zasięgnięcia opinii specjalistów w celu określenia przyczyny powstania szkody, rozmiaru szkody i wysokości należnego odszkodowania.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia losowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
4. TUZ Ubezpieczenia udostępnia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
5. Informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 4, TUZ Ubezpieczenia udostępnia na żądanie, w postaci elektronicznej.
6. Sposób:
 - 1) udostępniania informacji i dokumentów, o których mowa w ust. 4;
 - 2) zapewniania możliwości pisemnego potwierdzania udostępnianych zgodnie z ust. 4 informacji;
 - 3) zapewniania możliwości sporządzania kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem zgodnie z ust. 4; – nie może wiązać się z nadmiernymi utrudnieniami dla osób, o których mowa w ust. 4.
7. Koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej, ponoszone przez osoby, o których mowa w ust. 4 nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług.
8. TUZ Ubezpieczenia przechowuje informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 4, do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

USTALENIE WYSOKOŚCI I ZAKRESU SZKODY**§ 18**

1. TUZ Ubezpieczenia ustala wysokość odszkodowania w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, jednak nie większej niż suma ubezpieczenia/limit odpowiedzialności określone w umowie ubezpieczenia, z uwzględnieniem kosztów dodatkowych określonych w § 4 ust. 4 - 6 oraz dokumencie ubezpieczenia.
2. Odszkodowanie jest ustalane z uwzględnieniem wyłączeń oraz ograniczeń zawartych w dokumencie ubezpieczenia oraz OWU.
3. Wartość szkody ustala się w następujący sposób:
 - 1) dla budynków, budowli, nakładów inwestycyjnych – według kosztów odbudowy lub remontu w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów oraz standardu wykończenia, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji przy zastosowaniu cen robót budowlanych obowiązujących w budownictwie na podstawie średnich narzutów, stawek roboczogodziny oraz cen materiałów dla danego regionu, powiększonych o koszty zwykłego transportu lub montażu, potwierdzonych kosztorysem/kalkulacją przedłożonymi przez poszkodowanego lub rachunkiem wykonawcy:
 - a) ubezpieczonych według wartości odtworzeniowej (nowej) lub księgowej brutto – w pełnej wysokości,
 - b) ubezpieczonych według wartości rzeczywistej – po potrąceniu zużycia technicznego;
 - 2) dla lokali:
 - a) według wartości rynkowej,
 - b) ubezpieczonych według wartości odtworzeniowej (nowej) lub księgowej brutto – w pełnej wysokości z zachowaniem zasad określonych w ust. 3 pkt 1 powyżej;
 - 3) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia – według ceny zakupu, kosztów naprawy lub kosztów wytworzenia rzeczy tego samego rodzaju, typu lub mocy, powiększonej o koszty transportu i montażu z uwzględnieniem zasad określonych w ust. 3 pkt 1 powyżej;
 - 4) dla środków obrotowych – według ceny zakupu, kosztów wytworzenia lub kosztów naprawy;
 - 5) dla niskocennych składników majątku – według wartości odtworzeniowej (nowej), księgowej brutto lub według wartości rzeczywistej;
 - 6) dla mienia pracowniczego – według wartości rzeczywistej lub kosztów naprawy;
 - 7) dla mienia osób trzecich – według wartości rzeczywistej lub kosztów naprawy uszkodzonego mienia, nie więcej jednak niż do wartości określonej w dowodzie przyjęcia bez uwzględnienia prowizji lub marży;
 - 8) dla wartości pieniężnych – według wartości nominalnej dla gotówki i pozostałych wartości pieniężnych (wartość nominalną waluty obcej przelicza się na walutę polską według kursu średniego walut obcych Narodowego Banku Polskiego, obowiązującego w dniu ustalenia odszkodowania), wartości wykazanej na czekach, ceny zakupu, kosztów naprawy lub kosztów wytworzenia.
4. Odszkodowanie pomniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy, sprzedaży oraz o wartość złomu.
5. W przypadku gdy Ubezpieczony odstąpił od odtworzenia mienia ubezpieczonego według wartości odtworzeniowej (nowej) lub wartości księgowej brutto, wysokość szkody ustala się według wartości rzeczywistej. Przez odtworzenie mienia rozumie się przywrócenie mienia do stanu sprzed powstania szkody, nie powodującego wzrostu wartości ubezpieczonego mienia jako całości w stosunku do jego wartości sprzed zajścia zdarzenia losowego objętego zakresem umowy ubezpieczenia.
6. Jeżeli nie można odtworzyć mienia lub jego elementu z powodów zaprzestania produkcji, wartość szkody ustalana jest w oparciu o koszt nabycia nowego mienia tego samego rodzaju o tych samych lub zbliżonych parametrach technicznych.
7. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się:
 - 1) wartości naukowej, artystycznej, zabytkowej, kolekcjonerskiej ubezpieczonego mienia;
 - 2) kosztów dostosowania się do obecnie obowiązujących przepisów prawa lub decyzji organów administracyjnych;
 - 3) podatku od towarów i usług (VAT), podlegającego odliczeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, chyba że strony umowy się inaczej.
8. Jeżeli suma ubezpieczenia mienia, ubezpieczonego na sumy stałe, ustalona zgodnie z § 10 ust. 9, jest niższa od jego wartości w dniu szkody (niedoubezpieczenie), wówczas odszkodowanie zostaje pomniejszone w takim stosunku, w jakim suma ubezpieczenia tego mienia pozostaje do jego wartości w dniu szkody (zasada proporcji).
9. Zasady określone w ust. 8 nie stosuje się:
 - 1) w stosunku do mienia ubezpieczonego w systemie na sumy stałe według wartości odtworzeniowej (nowej) lub księgowej brutto jeżeli wartość ubezpieczonego mienia w dniu szkody nie przekracza 130% sumy ubezpieczenia tego mienia;
 - 2) dla szkód, których wysokość obliczona według § 10 ust. 9, nie przekracza 10.000,00 zł;
 - 3) w stosunku do Ubezpieczającego, który jest konsumentem.
10. Jeżeli suma ubezpieczenia określona w umowie ubezpieczenia dla poszczególnych rodzajów mienia jest wyższa od ich wartości w dniu szkody (nadubezpieczenie), TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność do wysokości powstałej szkody.
11. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, każdy z ubezpieczycieli odpowiada do wysokości szkody w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
12. Jeżeli w umowie ubezpieczenia nie zniesiono franszyzy redukcyjnej, ustaloną wysokość odszkodowania pomniejsza się o wartość franszyzy redukcyjnej.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA**§ 19**

1. TUZ Ubezpieczenia z zastrzeżeniem ust. 9 niniejszego paragrafu, wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym określenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń, wysokości odszkodowania, zawartej z Uprawnionym ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Wysokość odszkodowania wypłaconego przez TUZ Ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.
3. Odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
4. Jeżeli wyjaśnienie okoliczności potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania w terminie określonym w ust. 3 okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część odszkodowania TUZ Ubezpieczenia wypłaca w terminie określonym w ust. 3.
5. Jeżeli w terminach określonych w ust. 3-4, TUZ Ubezpieczenia nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, zawiadamia na piśmie:
 - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,
– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
6. Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym na piśmie:
 - 1) osobę występującą z roszczeniem oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,
– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia.Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
7. Jeżeli Ubezpieczający lub uprawniony z umowy ubezpieczenia nie zgadza się z odmową zaspokojenia roszczeń lub ustaloną wysokością odszkodowania, może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez TUZ Ubezpieczenia.
8. Ubezpieczającemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed właściwym sądem na drodze sądowej na zasadach określonych w § 22 OWU, niezależnie od prawa żądania ponownego rozpatrzenia sprawy przez TUZ Ubezpieczenia.
9. TUZ Ubezpieczenia zastrzega sobie prawo odmowy wypłaty odszkodowania lub innego świadczenia należnego Ubezpieczonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia na podstawie OWU, w sytuacji gdy Ubezpieczony lub uprawniony z umowy ubezpieczenia został objęty restrykcjami, embargami lub sankcjami wprowadzonymi w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a wypłata odszkodowania lub innego świadczenia mogłaby narazić TUZ Ubezpieczenia na konsekwencje prawne wynikające z restrykcji, embarg lub sankcji, o których mowa powyżej.

ROSZCZENIA REGRESOWE**§ 20**

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przechodzą z mocy prawa na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia pokryło tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń przed TUZ Ubezpieczenia.
2. Nie przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko:
 - 1) osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie;
 - 2) pracownikom Ubezpieczającego, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślną.
3. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 1 – 3 stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

REKLAMACJE I SKARGI**§ 21**

1. Reklamacja albo Skarga może być złożona w każdej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta.
2. Reklamacja albo Skarga może być złożona:
 - 1) na piśmie:
 - a) w postaci papierowej:
 - i. osobiście w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - ii. przesyłką pocztową wysłaną na adres siedziby TUZ Ubezpieczenia lub innej jednostki TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - b) w postaci elektronicznej:
 - i. z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, w szczególności wysłana na adres: reklamacje@tuz.pl lub wysłana poprzez formularz umieszczony na stronie internetowej www.tuz.pl;
 - ii. albo wysłana na adres TUZ Ubezpieczenia do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia

18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy,

2) ustnie:

- a) telefonicznie na numer: (+48) 22 327 60 60,
- b) osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta;

3. W celu sprawnego przeprowadzenia procesu rozpatrywania Reklamacji albo Skargi, Reklamacja albo Skarga powinna zawierać w szczególności:
 - 1) imię i nazwisko (nazwa) Klienta,
 - 2) adres zamieszkania (siedziby) Klienta lub adres do korespondencji oraz numer telefonu kontaktowego,
 - 3) numer polisy lub numer szkody lub numer sprawy jeżeli taki został nadany.
4. Na żądanie Klienta TUZ Ubezpieczenia potwierdza fakt otrzymania Reklamacji albo Skargi w sposób uzgodniony z Klientem.
5. Odpowiedź na Reklamację albo Skargę, powinna być udzielona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie Reklamacji albo Skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, TUZ Ubezpieczenia powinno przekazać Klientowi, który wystąpił z Reklamacją albo skargą, informację w której:
 - 1) wyjaśni przyczynę opóźnienia,
 - 2) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy,
 - 3) określi przewidywany termin rozpatrzenia Reklamacji albo Skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi.
7. TUZ Ubezpieczenia rozpatruje Reklamację albo Skargę i udziela Klientowi odpowiedzi na piśmie:
 - 1) w postaci elektronicznej – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta na piśmie w postaci elektronicznej, chyba że Klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci papierowej;
 - 2) w postaci papierowej – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta na piśmie w postaci papierowej, chyba że Klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci elektronicznej;
 - 3) w postaci papierowej albo elektronicznej, zgodnie z wnioskiem Klienta – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta ustnie.
8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1, odpowiedź jest udzielana:
 - 1) z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, za pomocą którego Klient złożył Reklamację albo Skargę, albo innego wskazanego przez Klienta środka komunikacji elektronicznej – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej;
 - 2) na adres Klienta do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została wysłana przez Klienta na adres do doręczeń elektronicznych.
9. TUZ Ubezpieczenia podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 22

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie lub w inny uzgodniony przez strony umowy ubezpieczenia sposób.
2. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
4. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie OWU jest prawo polskie.
5. Spór między klientem, a TUZ Ubezpieczenia może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a TUZ Ubezpieczenia, prowadzonego przez Rzecznika Finansowego: adres strony internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl.
6. Przez klienta, o którym mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu rozumie się osobę fizyczną będącą Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest poinformować TUZ Ubezpieczenia o zmianie adresu bądź siedziby w jednej z form wskazanych w ust. 1 niniejszego paragrafu.

§ 23

OWU zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu TUZ Ubezpieczenia Nr U/9/2026 z dnia 21 stycznia 2026 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 13 lutego 2026 r.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – KLAUZULE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA MIENIA PRZEDSIĘBIORSTW:

NR KLAUZULI	NAZWA KLAUZULI
01	KLAUZULA AUTOMATYCZNEGO UBEZPIECZENIA NOWYCH LOKALIZACJI
02	KLAUZULA AUTOMATYCZNEGO UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH
03	KLAUZULA UBEZPIECZENIA DROBNYCH ROBÓT BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH
04	KLAUZULA UBEZPIECZENIA KATASTROFY BUDOWLANEJ
05	KLAUZULA UBEZPIECZENIA DODATKOWYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI
06	KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW RZECZOZNAWCÓW
07	KLAUZULA UBEZPIECZENIA MASZYN I URZĄDZEŃ OD SZKÓD MECHANICZNYCH I ELEKTRYCZNYCH
08	KLAUZULA UBEZPIECZENIA MIENIA POZA MIEJSCEM UBEZPIECZENIA
09	KLAUZULA UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW OBROTOWYCH OD SZKÓD POWSTAŁYCH WSKUTEK ZEPSUCIA
10	KLAUZULA UBEZPIECZENIA RYZYKA TERRORYZMU
11	KLAUZULA STRAJKÓW ROZRUCHÓW I ZAMIESZEK
12	KLAUZULA UBEZPIECZENIA ZEWNĘTRZNYCH ELEMENTÓW BUDYNKU, BUDOWLI
13	KLAUZULA UBEZPIECZENIA MIENIA PODCZAS TRANSPORTU

KLAUZULA_01**KLAUZULA AUTOMATYCZNEGO UBEZPIECZENIA NOWYCH LOKALIZACJI**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli obejmuje się automatycznie ochroną ubezpieczeniową mienie w nowych miejscach ubezpieczenia (lokalizacjach) na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w których Ubezpieczający, w trakcie trwania umowy ubezpieczenia, rozpocznie działalność gospodarczą.
2. Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się z chwilą przyjęcia lokalizacji do użytku i rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, na podstawie określonego tytułu prawnego, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:
 - 1) Ubezpieczający zgłosi pisemnie ten fakt do TUZ Ubezpieczenia w ciągu 30 dni od daty przyjęcia lokalizacji do użytku, podając ich adres wraz z wartością znajdującego się w nich mienia;
 - 2) mienie jest przeznaczone i wykorzystywane do działalności gospodarczej wskazanej w zawartej umowie ubezpieczenia;
 - 3) lokalizacje spełniają wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przewidziane w przepisach prawa lub określone w umowie ubezpieczenia.
3. Limit odpowiedzialności określony jest w dokumencie ubezpieczenia.
4. Poza wyłączeniami określonymi w OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody powstałe:
 - 1) na wystawach, pokazach i targach;
 - 2) w lokalizacjach innych niż miejsca powadzenia stałej działalności gospodarczej;
 - 3) w sytuacji, gdy nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w ust. 2.
5. Rozliczenie składki za doubezpieczenie mienia, o którym mowa w ust. 1, nastąpi w ciągu 14 dni po zakończeniu obowiązywania umowy ubezpieczenia, według stawek/składek zastosowanych w umowie ubezpieczenia, za czas trwania odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.

KLAUZULA_02**KLAUZULA AUTOMATYCZNEGO UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli obejmuje się automatyczną ochroną ubezpieczeniową środki trwałe (budynki, budowle, lokale, maszyny, urządzenia, wyposażenie), które zostaną nabyte lub których wartość wzrośnie w okresie ubezpieczenia poprzez dokonane inwestycje lub modernizacje.
2. Środki trwałe, o których mowa w ust. 1 zostają automatycznie objęte ochroną ubezpieczeniową od daty wpisu do ewidencji środków trwałych nowo nabytych środków trwałych lub wykonanej inwestycji lub modernizacji.
3. Środki trwałe, o których mowa w ust. 1 zostają automatycznie objęte ochroną ubezpieczeniową, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:
 - 1) wykorzystywane są w działalności gospodarczej, wskazanej w umowie ubezpieczenia;
 - 2) fakt nabycia lub wzrostu wartości środków trwałych zostanie pisemnie zgłoszony do TUZ Ubezpieczenia w ciągu 30 dni od daty, o której mowa w ust. 2.
4. Limit odpowiedzialności określony jest w dokumencie ubezpieczenia.
5. Poza wyłączeniami określonymi w OWU TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody powstałe:
 - 1) w mieniu ubezpieczonym w systemie ubezpieczenia na pierwsze ryzyko;
 - 2) w mieniu, o którym mowa w ust. 1, w sytuacji niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 3.

6. Rozliczenie składki za doubezpieczenie mienia, o którym mowa w ust. 1, nastąpi w ciągu 14 dni po zakończeniu obowiązywania umowy ubezpieczenia, według stawek/składek zastosowanych w umowie ubezpieczenia, za czas trwania odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.

KLAUZULA_03**KLAUZULA UBEZPIECZENIA DROBNYCH ROBÓT BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz innych postanowień umowy ubezpieczenia uzgodniono, że zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody będące następstwem prowadzenia drobnych prac budowlano-remontowych:
 - 1) w mieniu będącym przedmiotem drobnych prac budowlano-remontowych – do limitu odpowiedzialności określonego w dokumencie ubezpieczenia;
 - 2) w mieniu zgłoszonym do ubezpieczenia – do sumy ubezpieczenia tego mienia.
2. TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody, o których mowa w ust. 1 pod warunkiem, że prace te:
 - 1) nie wymagają uzyskania pozwolenia na budowę w świetle obowiązujących przepisów prawa;
 - 2) nie naruszają konstrukcji nośnej obiektu oraz konstrukcji lub pokrycia dachu;
 - 3) nie mają wpływu na stan, sprawność urządzeń lub systemów przeciwpożarowych lub innych zabezpieczeń, o których Ubezpieczający (a w przypadku umowy na cudzy rachunek – Ubezpieczony) poinformował we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia;
 - 4) prowadzone są w obiektach oddanych do użytkowania.
3. Przez drobne prace budowlano-remontowe uważa się prace polegające na przebudowie, montażu lub remoncie obiektu budowlanego – z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1-4 niniejszej Klauzuli.
4. Poza wyłączeniami odpowiedzialności określonymi w OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
 - 1) niewłaściwego zabezpieczenia mienia sąsiadującego przed skutkami prowadzonych prac remontowo-budowlanych,
 - 2) przeprowadzenia prac niezgodnie z zasadami sztuki budowlanej, zastosowania wadliwych materiałów lub niewłaściwej technologii wykonawstwa;
 - 3) awarii urządzeń lub instalacji spowodowanych wadliwym montażem;
 - 4) dokonania rozruchu niezgodnie z instrukcją producenta lub dostawcy;
 - 5) katastrofy budowlanej.
5. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_04**KLAUZULA UBEZPIECZENIA KATASTROFY BUDOWLANEJ**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody rzeczowe w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku katastrofy budowlanej.
2. Katastrofą budowlaną nie jest:
 - 1) uszkodzenie elementu wbudowanego w obiekt budowlany, nadającego się do naprawy lub wymiany;
 - 2) uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń budowlanych związanych z budynkami;
 - 3) awaria instalacji lub urządzeń.
3. Poza wyłączeniami określonymi w OWU TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody powstałe:
 - 1) w budynkach wyłączonych z eksploatacji, nieużytkowanych oraz przeznaczonych do rozbioru;
 - 2) w budynkach, budowlach, lokalach w trakcie przebudowy, remontów lub prowadzenia drobnych robót budowlanych;
 - 3) w budynkach wadliwie zaprojektowanych, wykonanych wadliwie lub z użyciem wadliwych materiałów.
4. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_05**KLAUZULA UBEZPIECZENIA DODATKOWYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia o dodatkowe koszty działalności.
2. Przedmiotem ubezpieczenia są udokumentowane dodatkowe koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, które Ubezpieczający poniósł w związku z zakłóceniem lub przerwą w działalności, spowodowaną zajściem zdarzenia losowego, za który TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność.
3. Za dodatkowe koszty działalności uważa się koszty:
 - 1) wynajmu lub użytkowania zastępczych: budynków, lokali, maszyn i urządzeń;
 - 2) przeniesienia mienia do pomieszczeń zastępczych;
 - 3) pracy, tj. godzin nadliczbowych, dodatków za pracę w nocy, niedziele i święta, kosztów zatrudnienia dodatkowych pracowników, stałe opłaty wynikające z umów tj. opłaty za energię, wodę, centralne ogrzewanie, gaz;
 - 4) poinformowania stałych klientów o zmianach w prowadzonej działalności.

4. TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty poniesione przez Ubezpieczonego w celu kontynuowania działalności gospodarczej, w okresie od powstania szkody w ubezpieczonym mieniu do czasu przywrócenia technicznej gotowości przedsiębiorstwa Ubezpieczonego do prowadzenia działalności gospodarczej, maksymalnie przez okres 3 miesięcy.
5. Poza wyłączeniami określonymi w OWU ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje dodatkowych kosztów działalności w przypadku:
 - 1) braku wystarczających środków finansowych niezbędnych do odtworzenia mienia dotkniętego szkodą w jak najkrótszym czasie;
 - 2) decyzji Ubezpieczającego o zmianie rodzaju działalności gospodarczej lub miejsca jej prowadzenia oraz o innowacji i ulepszeń wprowadzanych w trakcie odbudowy zniszczonego mienia, a także odtworzenia lub naprawy uszkodzonego lub zniszczonego mienia;
 - 3) decyzji właściwych organów administracji lokalnej lub państwowej, które uniemożliwiają lub opóźniają odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie przez Ubezpieczającego działalności gospodarczej;
 - 4) opóźnień wznowienia działalności gospodarczej w wyniku decyzji Ubezpieczającego;
 - 5) innowacji, modernizacji oraz ulepszeń wprowadzonych w trakcie odbudowy lub naprawy zniszczonego mienia.
6. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_06**KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW RZECZOSZNAWCÓW**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia o koszty rzeczoznawców.
2. Przedmiotem ubezpieczenia są konieczne i uzasadnione koszty rzeczoznawców, które poniósł Ubezpieczający w związku z ustaleniem przyczyny, zakresu i rozmiaru szkody.
3. Powołanie rzeczoznawcy wymaga uprzedniej akceptacji TUZ Ubezpieczenia.
4. Powołany rzeczoznawca nie może pozostawać w stosunku służbowym, kapitałowym lub innym ze stronami umowy ubezpieczenia.
5. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_07**KLAUZULA UBEZPIECZENIA MASZYN I URZĄDZEŃ OD SZKÓD MECHANICZNYCH I ELEKTRYCZNYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody w maszynach i urządzeniach powstałe w wyniku awarii i działania prądu elektrycznego (szkody mechaniczne i elektryczne).
2. TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową maszyny i urządzenia od szkód mechanicznych i elektrycznych spowodowane:
 - 1) działaniem człowieka;
 - 2) wadami produkcyjnymi;
 - 3) przyczynami eksploatacyjnymi.
3. TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową maszyny i urządzenia od szkód spowodowanych działaniem prądu elektrycznego o parametrach niewłaściwych dla tych maszyn lub urządzeń, tj. w wyniku zwarcia, przetężenia, uszkodzenia izolacji, pośredniego uderzenia pioruna.
4. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być objęte maszyny lub urządzenia pod warunkiem, że:
 - 1) są eksploatowane zgodnie z przeznaczeniem;
 - 2) zainstalowane są na stanowiskach pracy zgodnie z zaleceniami producenta, po okresie próbnym, gotowe do pracy, w trakcie ich pracy oraz postoju;
 - 3) są zabezpieczone w odpowiedni sposób według odpowiednich norm;
 - 4) stanowią własność lub są w posiadaniu Ubezpieczającego/Ubezpieczonego.
5. Za szkody spowodowane:
 - 1) działaniem człowieka - uważa się szkody powstałe wskutek nieostrożności, nieumyślnego błędu uprawnionych do obsługi osób oraz wskutek uszkodzenia przez osoby trzecie;
 - 2) wadami produkcyjnymi - uważa się szkody powstałe wskutek błędów w projektowaniu lub konstrukcji maszyny lub urządzenia, jak również błędów popełnionych w trakcie produkcji, użycia do produkcji niewłaściwego bądź wadliwego materiału, wad ukrytych nie wykrytych podczas wykonania maszyny lub jej montażu na stanowisku pracy;
 - 3) przyczynami eksploatacyjnymi - uważa się szkody powstałe podczas eksploatacji maszyny lub urządzenia polegające na samoistnym uszkodzeniu lub zniszczeniu elementów maszyny przez zjawiska fizyczne, np. siły odśrodkowe, eksplozję lub implozję, braku działania lub wadliwego działania urządzeń sygnalizacyjnych, pomiarowych lub zabezpieczających, niedoboru wody w kotłach, nadmiernego ciśnienia, dostania się ciała obcego.
6. Poza wyłączeniami określonymi w OWU TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody:
 - 1) wynikające z ryzyk, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 i 2 OWU;

- 2) w maszynach, urządzeniach i aparatach technicznych związanych bezpośrednio z produkcją wydobywczą (górnictwo, kopalnictwo, wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego);
 - 3) powstałe w okresie gwarancyjnym i pokrywane przez producenta lub sprzedawcę oraz takie, za które na podstawie obowiązujących przepisów prawa odpowiedzialne są osoby trzecie, takie jak: dostawcy, wytwórcy, sprzedawcy, przewoźnicy, spedytorzy, projektanci lub wykonawcy, zakład naprawczy;
 - 4) powstałe wskutek: kawitacji, korozji, erozji, naturalnego zużycia się lub długotrwałej degradacji maszyny, jak również poszczególnych jej części, spowodowanych przez zastosowanie robocze lub inne stałe oddziaływanie takie jak: osadzenie się rdzy, szlamu (mułu), kamienia kotłowego lub innych osadów, działania środków żrących lub zużycia się izolacji, a także szkody o charakterze wyłącznie estetycznym (w szczególności takie jak zadrapania, pomalowanie powierzchni, graffiti) nieograniczające w żaden sposób funkcjonalności;
 - 5) spowodowane wadami i/lub usterkami, o których Ubezpieczający wiedział lub mógł się dowiedzieć dochowując należytej staranności, przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
 - 6) wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę maszyny lub urządzenia;
 - 7) powstałe w wyniku kradzieży lub rabunku maszyny;
 - 8) powstałe w częściach, które podlegają okresowej wymianie w ramach konserwacji;
 - 9) powstałe we wszelkiego rodzaju materiałach eksploatacyjnych, a w szczególności chłodziwach, olejach, smarach, paliwach, katalizatorach, gazach, z wyjątkiem olejów w transformatorach i wyłącznikach, które pełnią rolę izolacyjną;
 - 10) powstałe w wyniku przeprowadzanych prób rozruchu po remontach głównych lub kapitalnych;
 - 11) powstałe w:
 - a) narzędziach, kruszarkach (łamacze, rozdrabniarki), modelach do odlewania, nożach, brzeszczotach piłach, młotach, kształtkach tygła do spawania termicznego, wiertłach, kamieniach i stemplach, rozdrabniarkach, formach odlewniczych i innych wymiennalnych narzędziach wszelkiego rodzaju,
 - b) taśmach przesyłowych, taśmach przenośnika, sitach, przewodach giętkich, ogumieniu, w tym w wykładzinach gumowych, włókienniczych lub z tworzywa sztucznego, szczotkach, linach, łańcuchach, pasach, częściach wykonywanych ze szkła, porcelany lub ceramiki,
 - c) blokach fundamentowych, ceglanych wykładzinach pieców, piecach, kratkach paleniskowych, dyszach palnika oraz innych elementach, których czas prawidłowego funkcjonowania jest krótszy od trwałości maszyny, w podmurówkach,
 - d) bezpiecznikach, stycznikach, odgromnikach wydmuchowych, izolatorach, żarówkach, grzejnikach, lampach i innym osprzęcie elektrycznym;
 - 12) powstałe po upływie terminu okresowego badania eksploatacyjnego, przewidzianego w instrukcji obsługi maszyny, jeżeli badania takiego w tym terminie nie przeprowadzono lub wynik badania nie pozwalał na dalszą eksploatację maszyny.
7. Limit odpowiedzialności oraz fransyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_08**KLAUZULA UBEZPIECZENIA MIENIA POZA MIEJSCEM UBEZPIECZENIA**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli maszyny i urządzenia, środki obrotowe, ubezpieczone w miejscu ubezpieczenia, które ze względu na swoje przeznaczenie są wykorzystywane do świadczenia usług bądź użytkowane/wykorzystywane na targach, wystawach, pokazach przez Ubezpieczającego lub jego pracowników są objęte ochroną ubezpieczeniową również poza miejscem ubezpieczenia, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Maszyny i urządzenia, środki obrotowe poza miejscem ubezpieczenia objęte są ochroną ubezpieczeniową wyłącznie w zakresie, w jakim zostały objęte ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia.
3. Poza wyłączeniami określonymi innymi postanowieniami OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody:
 - 1) w sprzęcie elektronicznym (wyłączenie nie dotyczy elektronicznych części maszyn, urządzeń, stanowiących ich integralną część);
 - 2) w pojazdach podlegających rejestracji;
 - 3) w maszynach i urządzeniach, środkach obrotowych uszkodzonych lub zdekompletowanych;
 - 4) w maszynach i urządzeniach, środkach obrotowych użytkowanych niezgodnie z przeznaczeniem lub instrukcją użytkowania;
 - 5) zaistniałe podczas naprawy;
 - 6) zaistniałe podczas załadunku, rozładunku, przeładunku, transportu, przenoszenia.
4. Limit odpowiedzialności oraz fransyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_09**KLAUZULA UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW OBROTOWYCH OD SZKÓD POWSTAŁYCH WSKUTEK ZEPSUCIA**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia o szkody w ubezpieczonych środkach obrotowych powstałe:
 - 1) wskutek podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniach chłodniczych spowodowanej awarią urządzenia chłodniczego;
 - 2) wskutek awarii urządzenia chłodniczego;

- 3) w wyniku przerwy w dostawie prądu, trwającej co najmniej 2 godziny;
2. Klauzula niniejsza obejmuje wyłącznie środki obrotowe, które zgodnie z wymogami producenta lub dostawcy powinny być przechowywane w temperaturze +4 stopni Celsjusza lub niższej.
3. Poza wyłączeniami określonymi innymi postanowieniami OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
 - 1) niewłaściwego przechowywania środków obrotowych;
 - 2) uszkodzenia opakowań, niewystarczającej cyrkulacji powietrza;
 - 3) planowanych przerw w dostawie energii elektrycznej;
 - 4) przerw w dostawie energii elektrycznej spowodowanych niewywiązaniem się ze zobowiązań wobec dostawcy energii elektrycznej.
4. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_10**KLAUZULA UBEZPIECZENIA RYZYKA TERRORYZMU**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody w ubezpieczonym mieniu, będące bezpośrednim skutkiem terroryzmu.
2. Poza wyłączeniami określonymi innymi postanowieniami OWU TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:
 - 1) skażenia biologicznego lub chemicznego;
 - 2) działań chuligańskich, hakerów komputerowych, gróźb i fałszywych alarmów.
3. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_11**KLAUZULA STRAJKÓW ROZRUCHÓW I ZAMIESZEK**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia o szkody powstałe wskutek strajku, zamieszek i rozruchów społecznych, za które uważa się szkody bezpośrednio spowodowane przez:
 - 1) działanie grupy pracowników zmierzające do wymuszenia żądań ekonomicznych lub politycznych, w tym umyślne działanie strajkującego lub poddanego lokautowi pracownika mające na celu wspomoczenie strajku lub przeciwstawienia się lokautowi;
 - 2) działanie osoby lub grupy osób powodujące zakłócenie porządku publicznego;
 - 3) działanie legalnie ustanowionych władz polegające na zapobieganiu lub próbie zapobieżenia działaniom, o których mowa w pkt 1) i 2) albo ograniczenia ich następstw.
2. Poza wyłączeniami określonymi innymi postanowieniami OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody:
 - 1) powstałe wskutek całkowitego lub częściowego zaprzestania pracy, opóźnień lub zakłóceń działalności;
 - 2) powstałe wskutek trwałego lub czasowego zajęcia mienia wskutek nielegalnej okupacji prowadzonej przez jakąkolwiek osobę.
3. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_12**KLAUZULA UBEZPIECZENIA ZEWNĘTRZNYCH ELEMENTÓW BUDYNKU, BUDOWLI**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU uzgodniono, że na podstawie niniejszej klauzuli rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia o szkody w zewnętrznych elementach budynków, budowli powstałe w wyniku kradzieży zwykłej.
 2. Przedmiotem ubezpieczenia są zewnętrzne elementy budynków, budowli, które ze względu na swoje przeznaczenie są zamontowane na stałe na zewnątrz budynku lub budowli (w szczególności markizy, siłowniki bram, zewnętrzne elementy telewizji przemysłowej, zewnętrzne elementy instalacji alarmowej, lampy i oprawy świetlne, zewnętrzne elementy urządzeń klimatyzacyjnych, neony, szyldy reklamowe).
 3. Zewnętrzne elementy budynków, budowli objęte są ochroną ubezpieczeniową pod warunkiem, że:
 - 1) znajdują się na terenie ogrodzonym, oświetlonym w porze nocnej i dozorowanym przynajmniej w czasie poza pracą przedsiębiorstwa Ubezpieczonego (poza godzinami pracy Ubezpieczonego) lub
 - 2) znajdują się zamocowane na budynku, budowli na wysokości nie mniejszej niż 2,5 metra od poziomu terenu lub na dachu budynku, budowli.
- Poza wyłączeniami określonymi innymi postanowieniami OWU, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi ponadto odpowiedzialności za szkody:
- 1) powstałe w urządzeniach lub elementach uszkodzonych lub zdekompletowanych przed powstaniem szkody;
 - 2) powstałe w związku z prowadzeniem napraw lub prac remontowych i konserwatorskich.
4. Limit odpowiedzialności oraz franszyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA_13**KLAUZULA UBEZPIECZENIA MIENIA PODCZAS TRANSPORTU**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz innych postanowień umowy ubezpieczenia uzgodniono, że TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową mienie stanowiące własność Ubezpieczonego podczas transportu drogowego, realizowanego przez Ubezpieczonego lub jego pracowników środkami transportu stanowiącymi własność Ubezpieczonego lub znajdującymi się w jego posiadaniu na podstawie innego niż prawo własności tytułu prawnego, w celu jego konserwacji, diagnostyki lub naprawy oraz udziału w wystawach i targach.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody w przewożonym mieniu powstałe wskutek następujących zdarzeń losowych:
 - 1) pożar, wybuch, uderzenie pioruna, upadek statku powietrznego, deszcz, dym, huk ponaddzwiękowy, huragan, lawina, osuwanie się ziemi, sadsza, zapadanie się ziemi, upadek przedmiotów na ubezpieczone mienie, trzęsienie ziemi, wypadek środka transportu;
 - 2) kradzież z włamaniem do środka transportu.
3. Szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem do środka transportu oraz kradzieży mienia z jednoczesnym zaborem środka transportu objęte są ochroną ubezpieczeniową wyłącznie w sytuacji, gdy pozostawiony bez dozoru pojazd został zamknięty na zamki fabryczne, miał uruchomione wszelkie fabryczne zabezpieczenia przeciwkradzieżowe oraz był zaparkowany na terenie zamkniętym, ogrodzonym, całodobowo dozorowanym oraz oświetlonym w porze nocnej.
4. Okres ubezpieczenia rozpoczyna się z chwilą rozpoczęcia załadunku mienia w miejscu nadania i kończy się z chwilą zakończenia wyładunku mienia w miejscu przeznaczenia, pod warunkiem, że rozpoczęcie czynności załadunku oraz wyładunku ma miejsce w czasie nie dłuższym niż 6 godzin przed rozpoczęciem oraz po zakończeniu przewozu. Szkody powstałe w wyniku zdarzeń losowych określonych w ust. 2 niniejszej klauzuli mające miejsce podczas załadunku i rozładunku mienia, objęte są również zakresem ochrony ubezpieczeniowej.
5. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powstałych w czasie transportów realizowanych przez osoby trzecie, w tym na podstawie umów cywilnoprawnych, w szczególności umów przewozu, spedycji lub umów o świadczenie usług logistycznych.
6. Niniejszą klauzulą nie są objęte następujące transporty:
 - 1) środków obrotowych oraz mienia osób trzecich przyjętego w celu wykonania usługi lub sprzedaży;
 - 2) wartości pieniężnych;
 - 3) akt, dokumentacji, wzorów i prototypów;
 - 4) żywych zwierząt;
 - 5) dzieł sztuki oraz mienia o charakterze kolekcjonerskim lub zabytkowym;
 - 6) mienia pracowniczego;
 - 7) pojazdów i maszyn podczas ich holowania;
 - 8) urządzeń zamontowanych na stałe na środku transportu.
7. Ponadto z ochrony ubezpieczeniowej w ramach niniejszej klauzuli wyłączone są szkody:
 - 1) powstałe wskutek niewłaściwego załadowania, umocowania lub rozmieszczenia mienia na/w środku transportu, niewłaściwego oznakowania, opakowania niezgodnego z obowiązującymi normami lub zwyczajami bądź jego braku, obciążenia środka transportu ponad dopuszczalną ładowność;
 - 2) spowodowane użyciem środka transportu nieprzystosowanego do przewozu określonego rodzaju mienia lub spowodowane złym stanem technicznym środka transportu;
 - 3) spowodowane użyciem niesprawnych lub niewłaściwych maszyn lub urządzeń do wykonywania czynności załadunkowych i wyładunkowych;
 - 4) powstałe wskutek wady ukrytej przewożonego mienia, naturalnego ubytku wagi, ilości lub objętości, naturalnego zużycia mienia;
 - 5) powstałe wskutek nietrzeźwości, odurzenia narkotycznego lub farmakologicznego kierowcy lub osób dokonujących rozładunku i załadunku.
8. Limit odpowiedzialności oraz fransyza redukcyjna określone są w dokumencie ubezpieczenia.